קבלה · רבי יוסף גיקטליה

ספר החשמל

רבנו יוסף גיקטליה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ספר החשמל

רבנו יוסף גיקטליה

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ספר-החשמל/

הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

סוד החשמל:

להחסיד המקובל רבי יוסף ג'יקיטלייא ז"ל:

ומתוכה כעין החשמ"ל צריכין אנו להודיעך עיקרים גדולים. דע כי קודם שיכנס האדם להשגת סוד ה' ית' יש לו לעבוד כמה מעברות ולהפגיע בכמה המוני עליונים, והם עשר מדרגות זו למעלה מזו כמו שתדע עדין בע"ה. ודע כי כשהיו הנביאים מתבודדים ומטהרים את עצמם ומכינים מחשבתם להשגת הנבואה ולהשרות עליהם שכינה, היתה השגתם כענין שאומר לך. משל לשר שהלך לראות פני המלך, והמלך יושב בבית מלכותו י"א חדרים חדר לפנים מחדר, והעמיד המלך מבחוץ בחדר החיצון שבכולן ממונים זריזים ואמר להם כל הבא ליכנס בחדר שלכם תבדקו אותו אם יש לכלוך בבגדיו אל יכנס, וליושבים בחדר שני וליושבים בחדר ג' צוה ואמר כל מי שתראוהו שנכנס שאלו אותו שאלה פלוני' ופלוני' אם ישיב כהוגן יכנס ואם לאו לא יכנס, וליושבים בחדר הד' וה' צוה ואמר כל הנכנס וצופה ביניו לימין או לשמאל אל תקבלוהו, וליושבים בחדר הו' כל הנכנס ולא יקדים כך וכך אל תקבלוהו, וליושבים בחדר הז' צוה ואמר כל הנכנס ולא יכיר להשיב תשובה על כל דבר שתשאלוהו אל יכנס, וליושבים בחדר הח' צוה ואמר כל הנכנס ולא ישיב תשובה לכל דבר שתשאלוהו אל יכנס, וליושבים בחדר הט' צוה ואמר כל הנכנס ולא ימהר לפי שעה בקלות לשון במהירות כמו שאתם מדברים לפני לדבר ולשאול ולהשיב אל יכנס, וליושבים בחדר הי' צוה ואמר כל הנכנס ואינו נראה כצורה שלכם אל יכנס ואל תקבלוהו. ובדרך זה היתה מעלת הנביאים, והיו צריכין להיות כולם שלמים בכל אלו המעלות, וכן אז"ל במסכת שבת (צ"ב ע"ב) אין שכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ואשר כח להם לעמוד בהיכל מלך, ואומר מי יעלה בהר ה' וגו', ואומר אשר יחדו נמתיק נמתיק סוד וגו', ואומר כי שפתי כהן ישמרו דעת וגו', ואומר ויעל מלאך ה' מן הבוכים:

ואחר הקדמה זו דע כי קודם שיכנסו הנביאים להשיג שפע נבואה הם נכנסים דרך מעברות ומבואות מלאכי מעלה, והם המלאכים פוגעים בהם ובודקים אותם, ובכל שער ושער היו בודקים אותם בדיקה משונה מחברתה, וז"ש רבי עקיבה לתלמידיו כשאתם מגיעים לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים כי אין מים. וכל המבואות שמגיעים ונכנסים הנביאים בהשגת הנבואה בכל שער ושער ממבואות השערים אותם המלאכים העומדים שם בודקים אותם, אם ראוים ליכנס מניחין אותם ליכנס ואם לאו מניחים אותם מבחוץ. וזה הוא הענין שאפילו החכמים הנכנסים לפרדס היו בודקים בהם, כ"ש הנביאים שהיתה מעלתם גדולה. וזה שאז"ל בחגיגה (י"ד ע"ב) ארבעה נכנסו לפרדס,

ואלו הם ר' עקיבה וכו' בן עזאי וכו', ר' עקיבה נכנס בשלום ויצא בשלום, ואף ר"ע בקשו מלאכי השרת לדוחפו, א"ל הקב"ה הניחו לו לזקן זה שראוי הוא שישתמש בכבודי:

הנה כשיעבור הנביא באותם המלאכים יגיע בסוף כולם להיכלו של חשמ"ל. וחשמ"ל הם חיות של אש דקה בשפה ברורה, ודבורם בתכלית המרוצה, וכשידבר אדם דבור א' הם ממללות אלף אלפי אלפים דיבורים, ואותם החיות אינם שוקטות אפילו רגע א', אלא ממהרות התנועה ומשתנות ברגע א' לאלפי גוונים לכאן ולכאן עולה ויורדת ומתנועעות לצדדין בלי שקט ורפיון, וכפי קלות תנועתם כך קלות דבורם ומהירותם, ואלה החיות הנקראות חשמ"ל הם בודקים הנביאים בהגיעם לשער שבו נכנסים (להשתכל) [להסתכל] באספקלריא שלה שהיא אספקלריא שאינה מאירה, והחשמ"ל ממהר בתנועתו ובקלות דבורו לדבר עם אותו הנביא הנכנס להסתכל, ואם אותו הנביא יכול להבין דברי החשמ"ל ברגע ולהשיב תשובה לכל דבור ודבור אזי נודע כי ראוי להכנס ולהסתכל בכבודו של מלך. ולפיכך נקרא חשמ"ל מלשון חושה לעזרתי, ולעולם אין החשמ"ל שוקט אפילו רגע א' מלדבר, אלא בשעה שיוצא הדבור מפי הקב"ה שכלם חשים מלשון שתיקה ואח"כ ממללים, כלומר מקבלים מלמעלה ואח"כ מתעסקים במה שקבלו, וזהו סוד דומו יושבי אי:

והנה החשמ"ל בודק כל הנכנסים למעלת הנבואה אם משיבים כענין ושואלים כהלכה במהירות כרגע כמו החשמ"ל נכנסים, ואם לאו דוחים אותם כלפי חוץ. וזו היא תחלת השגת (הנביאים) [הנבואה], ועל זה נאמר אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלקים נהלך ברגש:

ודע כי לפעמים נקרא חשמ"ל ולפעמים נקרא חשמל"ה, וכשהוא שותק ומקבל נקרא חשמל"ה, וכשהוא ממלל ומשפיע נקרא חשמ"ל, וזה הרמז מתפשט לידיעת כללים רבים בהשגת החשמ"ל, ולפי שהחשמ"ל בודק בנביאים ויודעי מרכבה ואם נמצא הגון כמו שאמרנו נותן לו רשות ליכנס ואם לאו דוחהו כלפי חוץ, גם לפעמים שורף ומכניס מיתה גם לנערים כדאמרינן בחגיגה פרק אין דורשין, ת"ר מעשה בתינוק א' שהיה דורש בבית רבו בחשמ"ל יצאה אש מהחשמ"ל ואכלתו, מאי חשמ"ל אמר רב יהודה חיות אש ממללות, במתניתא תנא עיתים חשות עיתים ממללות, ובשעה שהדבור יוצא מפי הקב"ה ממללות:

ועתה התבונן במ"ש יחזקאל ומתוכה כעין החשמ"ל, מתוך קליפה הפנימית מארבע קליפות החיצונות הסובבות את המלכות יראה את החשמ"ל. ולא הוצרך יחזקאל

להאריך בשאר מעלות המלאכים הנמצאים בכל ההיכלות שיכנסו הנביאים לחשמ"ל, כי הדבר ידוע להם:

ומתוכה דמות, מתוך השגת החשמ"ל הבודק ביורדי המרכבה יש לפנים ממנו דמות ד' חיות, בכל מקום שאתה רואה דמות הוא סוד הצורות המצטירות במלכות, ועיקר מציאות מלכות, ובכל מקום שאתה רואה צלם הוא סוד כל הצורות המצטיירות על יד יסוד, וזהו סוד נעשה אדם בדמותינו בצלמנו. וסוד מ"ש אין נשמת זכר יוצא במלי נשמת נקבה שהיא בת זוגו, וכבר בארו רז"ל בזה עיקרים גדולים, והוא סוד ויקח א' מצעותיו, וסוד ויביאה אל האדם, וסוד זאת הפעם עצם מעצמי וגו', וסוד ודבק באשתו והיו לבשר אחד, וסוד אלה"ים מושיב יחידים ביתה (וסוד) מוציא אסירים בכושרות, וסוד ראויה היתה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית אלא שאכלה פגה. המבין זה יבין טעם בנות צלפחד שהיו לבני דודיהן לנשים. ויותר תועלת לנפטר בלא זרע ביבום אשתו לאחיו יותר מתועלתו בבתו, ולפיכך אמר בבת והעברתם את נחלתו לבתו, יום עברה היום ההוא, והתורה מבארת הכל:

והנה אחר שאמרה התורה נעשה אדם בצלמנו כדמותינו הוא סוד האצילות מיסוד למלכות, והוא סוד אצילות כל הנשמות זכר ונקבה כאחד, חזרה ואמרה כי הזכר הולך וגדל במקום ידוע, ואשתו הראויה לו הרי אפשר שעדין לא נולדה, או היא בכרכי הים, והרי הזכר הולך וגדל במקום ידוע, וזהו ויברא אלהים את האדם בצלמו, וחזרה תורה ואמרה דמות שהרי הנקבה שהיא בת זוגו של זה הולכת וגדלה אפילו בסוף העולם, שהרי נשמותיהן יצאו כאחד, ולפיכך חזרה תורה ואמרה זה ספר תולדות אדם בדמות אלקים עשה אותו, וזהו ויקח אחת מצלעותיו, וסוד ויבן ה' אלה"ים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם. והיודע סודות עיקרים הללו ידע הטעם שאמרו רז"ל שהקב"ה מזווג זיווגים, וסוד שמא יקדמנו אחר ברחמים. ומ"ש משל לענבי הגפן בענבי הגפן או שאמרו ענבי הגפן בענבי הסנה, ומ"ש ז"ל או קוברה או קוברתו או מביאתו לידי עניות. ועוד יש סוד רמוז בענין זה אך סוררים שכנו צחיחה כי נשמת האדם היוצאת בבריאת הזכר בצלם ודמות יש לה ג' דינים, הא' אלה"ים מושיב יחידים ביתה, והב' מוציא אסירים בכושרות, הג' אך סוררים שכנו צחיחה:

ואחר שידעת זה דע כי מה שאמ' ומתוכה דמות ד' חיות הרי הם לפנים מן החשמ"ל, ויש חיות שנקראות חיות הקדש נושאות הכסא, והם סוד עולם הסדור ועולם ד' ראשים, וכלם בסוד צלם ודמות, ולפיכך אמר להלן וזה מראיהן, ומה שתצטרך לדעת כי בחשמ"ל לא הזכיר דמות אלא כעין ומתוכה כעין החשמ"ל מתוך האש:

והנני מבאר יש חשמ"ל פנימי ויש חשמ"ל חצון, ויש חיות פנימיות ויש חיות חצוניות, והכל תקון המרכבה, ואל יעלה בדעתך כי חיצונות הם הנקראות קליפות ערלה, אמנם אלו הם חיות קדושות, הפנימיות נקשרות בכסא הכבוד ונקראות חיצוניות לפי שהן נבראות ואינם בכלל יחוד השם, אבל הם מזומנות לעבודתו, והם נושאות הכסא, ואלו ד' חצונות נקראים מיכא"ל גבריא"ל אוריא"ל רפא"ל, והם רגלי הכסא והם סדר המרכבה חצונה, והם סוד מרכבת ארגמ"ן, עשר ספירות פרושות של ארגמן בסודם. אמנם בסתרי הספירות הפנימיות יש סתרי סתרים נקראות חיות לענין פנימי, וכן חשמ"ל, ואינם מכלל אלו שזכרנו אלא הויות עליונות פנימיות:

וזה מראיהן, פי' אותה הספירה הנקרא זה היא מראיהן, היא מאירה למלכות, ומתוכה נראות כל המראות כדמיון הנר הנתון בתוך העששית, והיא מאירה, וכדמיון לווי אור הלבנה לאור החמה, לפי שאין ללבנה אור מעצמה אלא מה שנשפע לה מאור החמה. והיודעים סתרי תכונת הככבים ומהלכם ומסילותם יודעים כי בהפסק א' מהדברים המפסיקים בין החמה והלבנה תהיה לקות הלבנה אפי' בשעה שהלבנה מאירה. ועוד חסרון הלבנה ומלואה נודע מתוך סתרים הללו, וכל הדברים וכל התכונות למעלה ולמטה בשמים ובארץ ברא הש"י בענין צורות ודמיונות, כדי שיכנסו בני אדם להבין הדברים הפנימיים והנסתרים מתוך דברים הנגלים:

כמראה הבזק כו', הוצרך לומר כמראה הבזק שהוא סוד חיה ידועה למטה מאותן החיות, והיא למעלה מהאופנים ידועים, ושולטת על אותן אופנים, ומוגשת ברקיע עומדת על ב' העמודים ונק' ב' כרובים מלבד הכרובים העליונים, וכל זה על הרקיע, ואין זה הרקיע שעל ראשי החיות. וזאת החיה הנקרא בזק (וכו') היא המקבלת והיא הממונה על כל עוסקים בתורה בלילה, והיא הפותחת השערים לכל הבאים להתפלל בלילה, עד שבא סנדלפו"ן רב ושליט על הממונים במאמר קונו, ומקבל כל התפלות וקושר אותם קשרים לקונו. ואל יעלה בדעתם שיש מלאך אמצעי בין ישראל לאביהם שבשמים, אלא שהמלאך הגדול ששמו סנדלפו"ן הוא הממונה על ב' המפתחות של ב' שמות שהם ידו"ד אדנ"י שהם יאהדונה"י, והוא הפותח שערי צדק, וכבר ידעת כי אדנ"י הוא סוף התפלה אמנם הבא לידבק בשם אדנ"י והוא יחיד צריך לפתוח לו השערים, ואלמלא לא יפתחו נמצאת תפלתו דחויה, ולפיכך כתוב פתחו לי שערי צדק וגו', וכתיב שאו שערים וגו', וכשקדם היחיד ומתפלל בלילה אין בו כח לפתוח לו השערים בלילה לו לבדו, וזהו הממונה נקרא בזק שומר התפלה עד בא עת פתיחת שערי צדק, שהמפתחות מסורות ביד סנדלפו"ן לפי שתפלת הרבים נשמעת תמיד, ותפלת היחיד יש עליה מעכבים

ומונעים ומערערים, ועז"א פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם, תפלתם לא בזה אבל היחיד יש עליו מעכבין. ויש לאדם לעיין במ"ש בשמואל ויפקדם בבזק:

וצריך אני לעוררך בענין גדול ולומר, כי האדם יש לו אצבעות בידים וברגלים,, אבל (בידים) [בהם] נאמר (להם) כידי אדם, והטעם כי יש להחיות אצבעות ידים ולא אצבעות רגלים, לפי שאצבעות הידים מורות על מחנות טהורות ואצבעות הרגלים מורות על מחנות של טומאה. והנה כתות מלאכי מעלה אין בהם יצה"ר, ולפיכך אין שם אצבעות רגלים וכה"א רגליה יורדות מות. והנה האדם מצויר בכל מיני צורות שנבראו למעלה ולמטה בעולם המלאכים והשמים והארץ וכל מינים שבהם, וזהו סוד נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, וגם באדם משוכלל כל הצורות עליונות ותחתונות טהורות וטמאות, ולפיכך באדם מצויירות אצבעות ידים ורגלים, ובחיות אינם כן שאין שם צורת אצבעות רגלים, והבן. וכבר הודענוך בכל מקום שתשמע צורת יד או צורת דבר שלא נאמר שאלו הדברים הם כדמות אדם אברי האדם, אלא הם צורות רוחניות עליונות, מייחסות מעשה הפעולות לעינים ולאזנים לידים ולרגלים, ולא צורת אברים ותבניתם, ושמר זה מאד:

ודמות החיות מראיהן כגחלי אש. ודמות החיות, במקום זה אינו מדבר בצורה אלא במראיהן, ולפיכך אמר מראיהן כגחלי אש, לפי שכבר אמר למעלה ודמות פניהם פני אדם, אבל בכאן הזכיר והודיע שאין צורתן צורה גופנית כצורות שלמטה, אבל מראיהן כגחלי אש, וגחלי אש נקר' אופנים, לפי שבאופנים נתבדלו החיות להודיע מראיהן ומעלותן ופנימיותן, והנה האופנים הן המראות שמתוכן החיות נראות ומושגות:

בוערות כמראה הלפידים הם חשמלי"ם קטנים תחתונים, כמ"ש בחשמ"ל ממראה מתניו ולמעלה. ומ"ש בוערות, כלומר השפעת כח אצילות מהם לכמה חיילות ומחנות לקבל כח השגה ומראה:

היא מתהלכת בין החיות, אלא היא (יונתי תמתי) [יונתו תמתו] והיא הנותנת בכלם כח וקיום ושפע וחיים והעמדה ונגה, זה נגה שהוא סוד ענין גוונים של מיני צבעונים, כי הצבעונים לפי מיני השפע והאצילות הנמשך, ויש צבע שחור, או תכלת, או ירוק, או אדום, או ירקרק, או אדמדם, או ארגמן, ויש מיני לבן, וכל מיני צבע, ומראה גוון כלם כפי כח הסדרים העליונים, ונגה זה נמשך מצד ימין ומתאחז עם השמאל והשמאל עם הימין והאש מלהטת ונוצצת מאותו הנוגה, ומאותו הנוגה יגיה זוהר כאבן ספיר בהגיע כח זוהר אדמימותו אז האבן מצטבעת בשני גוונים, לפי שבתחלה היתה גוון חשוך וכשפוגעת בנוגה אש מימין ומשמאל מתנוססת כמראה לבן מצד הימין וכמראה האודם מצד השמאל, ואין הלובן שבצד הימין גמר היופי עד שמתערב בו האדם שמצד השמאל,

ואז נעשה המראה צח ואדום, ואז האותיות מתנוססות בז"ק, וזהו צבע המראות לשאר כל הצבעים:

ומן האש יוצא ברק. זהו מקום תולדת המראות והצבעונין יעשה הדרך הזה הנקרא ברק, והיא מצטבעת בי"ב מראות, וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם וגו' כי בירך אותם בי"ב גבולי אלכסון:

ודע כי בהפגיע מראיהן בז"ק כפי מראות שיפגעו בו כפי מראה כל הצבעונים ומראיהן. ודע כי יש מצד לובן העליון מיני לובן הרבה גבוה מעל גבוה, והם נחלקים לע"ב מראות לובן, (ותם בלק וארג' בד' פ' של תפילין), וכנגד אלו מראות הלובן יש מראות נגעים שתים שהן ארבע, וכלם לבנים הם זה למעלה מזה, והם נחלקים לע"ב בסולם הלובן לע"ב מראות, וזהו ששנינו מסכת נגעים ר' דוסא בן הרכינס אומר מראות נגעים ל"ו עקביא בן מהללאל אומר ע"ב, ומכאן נארגין מראות הלובן מצד אברהם שהוא סוד החסד, וזהו סוד הלובן, ונאחזים ביצחק מצד שמאל, כי יש מן האש שהיא אדומה מתנוצצת, ויש נוטה לשחרות, ויש אדומה עכורה, ויש שחורה נוטה לבהירות, ויש שחורה תנועת, ויש שחורה חזקה נק' אפלה, בהגיע אליה מיני המים והלובן ומיני האש והאור בינונית כפי שיפגעו באבן ספיר בסוד הנגה והברק, כי יולדו בעולם בד' מיני צבעונין למיניהן והיא בקשת שהוא כולל הגוונים ומראה הצבעונים, שהוא סוד הברק. והנוטה לדעת קצת איך נארגים ג' שמות וכנויו שזכרנו בפסוק ויהי בשלשים שנה ידע סוד אריגת המראות והצבעונין במרכבה בסוד הנוגה והאש והברק והאבן, המבין עיקרים אלו יבין סוד מרכבו ארגמן כלול בכל הגוונים ומיני צבעונין:

והחיות רצוא ושוב בסדר המשכת השפע ואצילות מאין סוף רמוז בפסוק זה:

ודע כי יש חיות חצוניות ונק' קודש והם נקשרות בכסא. ויש חיות פנימיות אין להם שיעור וגוון נברא, ומתוך השגת החיות החצוניות אדם נכנס ומסתכל מעט מתוך אספקלריא שאינה מצוחצחת להשיג בצד רמז בפנימות. והנני מבאר והחיות רצוא ושוב מרוב תשוקת החיות לקבל שפע ואצילות מן המקור הנק' מקור חיים אין להם השקט ומרגוע אפי' רגע א', מרוב החשק והחיבה להדבק במקום יסודם ולשאוב ממעייני החשוק והקיום והכבוד והטוב, אינם שוקטות אפילו רגע א', ורצונם ליכנס לפני ולפנים ולהדבק במאור כל הטוב, וכשמגיעות למקום גבול השגתם חוזרות מיד לאחור שאין להם יכולת ליכנס בפנים ממחיצתן, ובשובם לאור מיד ירעבו ויצמאו וישתוקקו לחזור ולהדבק ולשאוב ממקור החפץ, ולפיכך אין להם סעד וסמיכה ועמידה אפילו רגע אחד, וזה דרכם לעולם יומם ולילה, וזהו הרמז לכל סדרי הספירות העליונות בסוד א"ס, וכל

מיני מחנות מעלה אצל הש"י, וכן כל או"א מכל מחנות העליונות, וזהו סוד תנועת השמים תמיד לפי עובי גסותם אצל המחנות העליונות שלמעלה מהם, אעפ"כ מרוב תנועתם ותשוקתם לשאוב ממעייני הישועה כל אחד לפי מינו סובבים תמיד ומקיפין מנין סבובם ותקופתם ועשה רצון הש"י בכל הנבראים מתוך תתנועת כל א' וא' מן המחנות העליונות הנקראים חיות חצונות מתוך אותה המחיצה הנק' רצו"א מקבלת שפע וקיום וברכה מן הספירות, וכשהוא אומר ושוב חוזרות ומשפיעות מאותה הברכה והשפע והקיום שקבלו למה שלמטה מהם, וכן כל מעלה ומעלה מן המערכות העליונות פועלות בסוד רצוא ושוב, וסימניך ודבר ה' אל משה פנים אל פנים ושב אל המחנה:

וזהו סוד מחיצת כל המחנות השכליות העליונות לקבל שפע וקיום ותשוקתם להשפיע בזולתם. וזהו (סדר) [סוד] תנועת השמים לכל מיניהם ולכל צבאותם והככבים במסילותם למיניהם מהלכם ומרוצתם כולם רצים ומשתוקקים לשאוב ממעייני החפץ העליון, ושואבים במרוצה וחוזרים ומשפיעים בזולתם, ואז כל המערכות העליונות ותחתונות מתקיימות על סדר מעשה בראשית, וכלם נזונות ומתפרנסות בסוד רצוא ושוב, ומזה הדרך ילכו המעיינות ויולידו ויצמיחו מיני הצמחים כל אחד לפי מינו, ויתגדלו כל מיני צמח (וכתיב) למיניהם, והכל נעשה מצד תשוקת החיות עליונות בסוד רצוא ושוב. וזהו סוד תקנת הנבראים ופרנסתם וקיום כל בני עולם, והנכנס לדעת עקרים אלו ידע היאך כל המחנות העליונות ששים ושמים לעשות רצון ה', ולשאוב ממעייני ישועה הנובעים כמה מיני מבועים וכמה צנורות ישפיעו אלו על גב אלו. ויש רצוא ושוב למעלה מרצוא ושוב. ויש מרוצה מתאחרת שממנה יתברכו כל הנבראים ברכה שלמה וימצאו נחת רוח ומרגוע והשקט וששון ושמחה:

תושלב"ע: